

سودان، قلب تپنده آفریقا

خسرو باقوری

مبارزه قهرمانانه مردم زحمتکش و محروم سودان علیه دیکتاتوری سیاه و خون‌آشام عمر البشیر، از ۲۲ فروردین ۱۳۹۸ (۱۹ آوریل ۲۰۱۹)، وارد مرحله حساس و تعیین کننده‌ای شد. پس از چندین روز که ده‌ها هزار نفر از مردم در تظاهراتی پرشور در مقابل ستاد کل ارتش سودان در خارطوم، خواستار تغییر رژیم دیکتاتوری بودند، «شورای نظامی موقت»، با انتشار بیانیه‌ای از برکناری و دستگیری دیکتاتور تبهکار خبر داد.

عمر البشیر، در سال ۱۳۶۸ (۱۹۸۹) در پی یک کودتای نظامی، دولت غیرنظامی «صادق المهدی» را سرنگون کرد و در ائتلافی با بنیادگرایان اسلامی «جبهه نجات اسلامی» به سرکردگی «حسن الترابی» به قدرت رسید. او ۳۰ سال با دیکتاتوری، راه انداختن جنگ‌های قومی-قبیله‌ای، دستگیری‌های گسترده، بستن روزنامه‌ها و خرد کردن دهان منتقدان با بی‌رحمی برای سومین کشور بزرگ آفریقا با ۴۲ میلیون نفر جمعیت، فرمان راند.

البشیر برای حفظ حکومت ننگین خود، نه تنها حاصلخیزترین زمین‌های کشور را در اختیار شاهزاده‌های مرتجع خلیج فارس و شرکت‌های آمریکایی قرار داد، بلکه در رکاب عربستان به یمن یورش برد و دومین بندر بزرگ سودان یعنی «سواکن» در کرانه بحر احمر را به ترکیه واگذار کرد. در نتیجه‌ی حاکمیت این وابستگان به امپریالیسم و سرمایه‌داری جهانی، سودان به یکی از فاسدترین کشورهای جهان تبدیل شد و بر پایه شاخص گرسنگی جهان که در سال ۲۰۱۳ منتشر شد، مقام پنجمین کشور جهان از نظر گستردگی گرسنگی را از آن خود کرد.

انقلاب مردم سودان در واقع از ۱۹ دسامبر ۲۰۱۸ (۲۸ آذر ماه ۱۳۹۷) آغاز شده که در آن هزاران نفر در اعتراض به سه برابر شدن ناگهانی قیمت نان و سوخت با شعار «نان، صلح، آزادی» به خیابان‌ها ریختند. توسل به سرکوب و وحشیانه‌ی حاکمان نظامی، توده‌های ستمکش را از شعارهای صنفی به تدریج به سمت شعارهای سیاسی و سرانجام شعار سرنگونی عمر البشیر سوق داد. رفته‌رفته ابتدا دانشجویان و سپس طبقه متوسط به جنبش پیوستند و مبارزه علیه دیکتاتوری جان تازه‌ای گرفت. دلیل عمده تداوم جنبش، یکی گسترش آن در تمام شهرها و روستاهای کوچک و بزرگ، و دیگری مشارکت وسیع پزشکان، مهندسان، وکلای دادگستری، روزنامه‌نگاران، آموزگاران و اتحادیه‌های صنفی کارگران و زحمتکشان بود.

اما رهبران جنبش «آزادی و تغییر» سودان، که اتحادیه‌های کارگران و زحمتکشان سودان (اس. پی. ای.) و حزب کمونیست سودان در آن نقش چشمگیری دارند، به دست گرفتن قدرت توسط شورای نظامی موقت و انتشار بیانیه فوق را «کودتای سفید»، جلادان نظامی نامیدند که هدف آن قربانی کردن دیکتاتور و نجات حاکمیت خونریز نظامیان است.

لازم به توضیح است که رهبر این کودتای سفید، «ژنرال احمد عوض بن عوف» بود که نه تنها افتخار وزارت دفاع دولت عمر البشیر را یدک می‌کشید، بلکه در جریان کشتار دارفور، سمت فرماندهی نیروهای امنیتی سودان را هم به عهده داشت. نکته قابل توجه دیگر اینکه دادگاه بین‌المللی، عمر البشیر را به خاطر جنایت جنگی در دارفور، به نسل‌کشی متهم کرده و خواستار دستگیری و محاکمه او شده است.

سرنگونی عمر البشیر، که از حمایت سه‌گانه اتحادیه اروپا، آمریکا و کانادا، و نیز حکومت‌های مرتجع و دست‌نشانده امپریالیسم جهانی همچون، قطر، مصر و عربستان برخوردار بود، پیروزی بزرگی برای مردم و زحمتکشان سودان بود. جالب توجه آن که، دیکتاتور عمر البشیر، همین ترفند را یک ماه پیش از این کودتا به کار بسته و با استعفا از حزب کنگره ملی سودان که همان حزب بنیادگرای اسلامی سودان بود، اعلام کرده بود که می‌خواهد رئیس‌جمهور تمام مردم سودان باشد.

کودتای سفید نظامیان، نسخه‌برداری از کودتای نظامیان مصر در زمستان ۱۳۹۰ (۲۰۱۱) بود که با هدف در خون خفه کردن انقلاب شکوهمند مردم و زحمتکشان مصر صورت گرفت. برای خنثی کردن این کودتای ننگین، تقریباً تمام نیروهای ملی و چپ و اتحادیه‌های زحمتکشان سودان، که در جبهه متحدی گرد آمده‌اند، از مردم خواسته‌اند که خیابان‌ها را ترک نکنند و تا سرنگونی حاکمان نظامی از پای ننشینند. به همین دلیل، درست یک روز پس از کودتای سفید، خبر استعفای ژنرال بن عوف و سپس «کمال عبدالمعروف»، معاون شورای نظامی انتقالی و سرانجام «صلاح قوش» رئیس سازمان اطلاعات و امنیت سودان پخش شد. این بار «سپهبد عبدالفتاح البرهان»، فرمانده نیروی زمینی ارتش سودان، به صندلی ریاست شورای نظامی موقت تکیه داد تا شاید با این تغییرات صوری، آتش خشم توده‌های ستمدیده فروکش کند.

رسانه‌های امپریالیستی، از این تغییرات در جبهه نظامیان استقبال و آن را آغاز تغییرات دمکراتیک در سودان اعلام کردند، اما هرگز از نقش نیروهای مترقی سودان از جمله حزب کمونیست سودان، نامی نبردند. حزبی که در طول نبرد برای رهایی از دیکتاتوری لحظه‌ای از پای ننشسته و تا کنون صدها کادر برجسته‌ی آن، از جمله محمد مختار الخطیب، دبیر اول حزب، و هزاران عضو شجاع آن بازداشت، زندانی و شکنجه شده‌اند و جان خود را از دست داده‌اند. این سکوت خبری در رسانه‌های کشورهای امپریالیستی و حکومت‌های ارتجاعی منطقه به اراده استوار نیروهای پیشرو در راه مبارزه برای انتقال قدرت از فاسدان مستبد نظامی به نیروهای ملی و دمکراتیک مردمی خللی وارد نکرده است.

اما آنچه شگفتی جهانیان را برانگیخت، مبارزه گسترده زنان سودانی بود. بانو «گادا عبدالکریم»، از مبارزان برجسته و چپ‌گرای سودان، در سخنرانی خود در ایرلند به مناسبت روز جهانی کارگر، گفت: زنان سودان در آفریقا و جهان عرب، اولین زنانی بودند که برای کسب حقوق پایمال شده خود در زمینه‌هایی چون حق آموزش، حق رأی، حق دستمزد برابر در برابر کار برابر و... به میدان آمدند و زندان، شکنجه و تجاوز جنسی را به جان خریدند اما از پای ننشستند.» او اضافه کرد که سمبل مبارزه زنان سودان «فاتیما احمد ابراهیم» است. فاتیما پس از استقلال سودان از استعمار بریتانیا در ۱۹۶۵ (۱۳۴۴)، به عنوان نخستین زن در آفریقا و کشورهای عربی به مجلس سودان راه یافت. او در سال ۱۹۹۱/۱۳۷۰ به افتخار ریاست فدراسیون جهانی دمکراتیک زنان نایل شد

و در سال ۱۳۷۲/۱۹۹۳، جایزه حقوق بشر سازمان ملل متحد را به خاطر سال‌ها مبارزه قهرمانانه به دست آورد. فاتیما در سال‌های طولانی مبارزه خود، بارها زندانی شد، شکنجه دید و ناپدید شدن اجباری را تحمل کرد. جلادان حاکم همسرش را که عضو کمیته مرکزی حزب کمونیست سودان بود، در زندان تیرباران کردند. زنان سودان، با الهام از فاتیما و یاران او، بر علیه رژیم زن‌ستیز عمرالبشیر که حقوق طبیعی زنان را پایمال می‌کرد، دست به مبارزه زدند، و نه تنها در زندان‌ها شکنجه شدند، مورد تجاوز جنسی قرار گرفتند و جان خود را از دست دادند، بلکه در دارفور، کوه نوبا و نیل آبی با هواپیماهای نظامی بمباران شدند. تا کنون، ۶۰ زن جان خود را در مبارزات چند ماهه از دست داده‌اند و صدها نفر زخمی شده‌اند. ۲۰۰۰ زن دیگر در اسارت بودند، که در پی مبارزات اخیر و شکستن در زندان‌ها، توسط مردم، از بند رهایی یافته‌اند.

مبارزان سودانی - فارغ از گرایش‌های ملی، دینی و ایدئولوژیک - که زیر پرچم «جبهه آزادی و تغییر» گرد آمده‌اند، ضمن حفظ اتحاد عمل در رزم داخلی، با اطلاع‌رسانی گسترده و با استفاده هوشمندانه از رسانه‌های گوناگون، می‌کوشند حمایت و همبستگی بین‌المللی را نسبت به مبارزات ملت خود سازماندهی کنند.

با گسترش مبارزه برای بیرون راندن نظامیان خدمتگزار امپریالیسم و کشورهای مرتجع منطقه، نظامیان و رهبر جدید آنها، نقاب از چهره برداشتند و در اقدامی جنون‌آمیز و شوک‌آور در ۱۴ خرداد ۱۳۹۸ / ۴ ژوئن ۲۰۱۹، به تحسن صلح‌آمیز مردمی که از ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۸ / ۶ آوریل ۲۰۱۹ در مقابل مقر ارتش در خارطوم گرد هم آمده و خواستار پایان فوری حاکمیت نظامیان و انتقال بی‌درنگ قدرت به غیرنظامیان بودند، یورش آوردند، و ضمن آتش زدن چادرهای استقرار مردم و ضرب و شتم بی‌رحمانه آنان، تحسن‌کنندگان بی‌دفاع را مورد شلیک تفنگ‌های خود قرار دادند. در این جنایت هولناک، بیش از ۱۰۰ نفر به قتل رسیدند و بیش از ۶۰۰ نفر مجروح شدند. شاهدان عینی گزارش کرده‌اند که نیروهای نظامی و امنیتی، پیکرهای جان‌باخته را شتابان به مناطق نامعلوم منتقل می‌کنند. در همان ساعات نخستین سرکوب بیش از ۱۲۰ نفر بازداشت شدند. در روزهای بعد نظامیان به دستگیری و شکار گسترده رهبران مخالفان، به ویژه رهبران احزاب و اتحادیه‌های زحمتکشان دست زدند تا شاید بتوانند مانع از شکل‌گیری اعتصاب سراسری مردم و زحمتکشان سودان شوند.

در سودان، قلب تپنده آفریقا، مبارزه ادامه دارد. از روز دوشنبه ۲۰ خرداد ۱۳۹۸ / ۱۰ ژوئن ۲۰۱۹ اعتصاب همگانی آغاز شده است. نیروهای امنیتی جنایتکار در همان روز نخست، ۳ نفر از میهن‌دوستان را به قتل رساندند، اما مردم با شعار «مردم متشکل همه چیز، مردم متفرق هیچ چیز»، در پی به زیر کشیدن جانشینان دیکتاتور خونریز از قدرت هستند.

